

ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวด้านวิชาการและการคงอยู่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: บทบาทการเป็นตัวแปรคั่นกลางแบบอนุกรมของความพึงพอใจ
และแรงจูงใจ

The relationship between academic adjustment and persistence among the
first year Chiang Mai University students: The serial mediating roles of
psychological well-being and motivation

พงษ์จันทร์ ภูษาพานิชย์^{1*} พิมพชนก เครือสุคนธ์² และ ทศนีย์ หอมกลิ่น³

Pongchan Pusapanich^{1*} Pimchanok Kreausukon² and Tassanee Homklin³

^{1,2,3}ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(Department of Psychology, Faculty of Humanities, Chiang Mai University)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวด้านวิชาการและการคงอยู่ในมหาวิทยาลัย
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีความพึงพอใจและแรงจูงใจเป็นตัวแปรคั่นกลางแบบอนุกรม กลุ่ม
ตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 577 คน ทำการสุ่มด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามการคงอยู่ในมหาวิทยาลัย 2) แบบวัดการปรับตัวด้านวิชาการ
3) แบบวัดความพึงพอใจ 4) แบบวัดแรงจูงใจในการเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคอัลฟา
(Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .870, .836, .823, และ .898 ตามลำดับ และ 5) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้สถิติบรรยาย เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย และ
วิเคราะห์การถดถอยพหุเชิงซ้อน โดยใช้โปรแกรม PROCESS Macro แบบจำลองที่ 6 (Model 6) ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย
ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจและแรงจูงใจเป็นตัวแปรคั่นกลางแบบอนุกรมบางส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัว
ด้านวิชาการและการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)
ข้อค้นพบของงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อส่งเสริมการคงอยู่ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

คำสำคัญ: การปรับตัวด้านวิชาการ การคงอยู่ ความพึงพอใจ แรงจูงใจ นักศึกษามหาวิทยาลัย

ABSTRACT

The current research aimed to study the relationship between academic adjustment and persistence of Chiang Mai University first-year students with psychological well-being and motivation as serial mediators. Participants were 577 first-year undergraduate students studying at Chiang Mai University in the academic year 2020 through a stratified random sampling. Research instruments were comprised of 1) University Persistence Questionnaire, 2) Academic Adaptation Scale, 3) Psychological Well-Being Scale, 4) Academic Motivation Scale that had the Cronbach's alpha reliability coefficients of .870, .836, .823, and .898 respectively; and 5) Demographic Information Questionnaire. Descriptive statistics were used to describe general information of the study participants and variables. To test the hypotheses, this research used statistical hierarchical multiple regression analysis with Model 6 of the PROCESS Macro. The result showed that psychological well-being and motivation were significant partial serial mediators in the relationship between academic adjustment and persistence of Chiang Mai University first-year students. ($p < .001$). The research findings will be highly beneficial to Chiang Mai University in terms of enhancing student persistence.

KEYWORDS: Academic Adjustment, Persistence, Psychological Well-being, Motivation, University Students

**Corresponding author, E-mail: pongchan.p@cmu.ac.th โทร. 053-943232 ต่อ 112*

Received: 26 May 2023 / Revised: 6 July 2023 / Accepted: 14 July 2023 / Published online: 23 July 2023

บทนำ

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในช่วงเวลาหนึ่งของชีวิต เพราะเป็นการเปลี่ยนจากการเรียนในโรงเรียนมัธยมไปเป็นการเรียนในมหาวิทยาลัย กรณีของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถือได้ว่าเป็นก้าวแรกและเป็นก้าวสำคัญสำหรับชีวิตทางการศึกษา เพราะเป็นช่วงชีวิตแห่งการปรับตัวเพื่อให้ความพร้อมต่อการเป็นผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา และพร้อมที่จะก้าวอย่างมั่นคงต่อการเรียนรู้ในระดับวิชาชีพที่สูงขึ้น (Petchprayoon et al., 2011) นักศึกษาต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยทั้งการปรับตัวด้านวิชาการ การปรับตัวด้านกิจกรรมทางวิชาการ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ รวมถึงการปรับตัวด้านสิ่งแวดล้อม เช่น สถานที่เรียน ที่พักอาศัย ชุมชนหรือสังคมที่แวดล้อม นักศึกษาที่ไม่สามารถปรับตัวได้ดีย่อมมีผลต่อความเครียดและส่งผลต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต โดยมีการศึกษาพบว่า ความเครียดเป็นตัวแปรต้นกลางแบบสมบูรณของความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนกับสุขภาพกาย (Chau & Saravia, 2016) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการปรับตัวแสดงให้เห็นถึงแนวความคิดมากมายที่เชื่อมโยงกับการปรับตัวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เช่น ความวิตกกังวล ภาวะซึมเศร้า ความเครียด ความเจ็บป่วยทางจิต ซึ่งบ่งชี้ถึงการปรับตัวในเชิงลบ หากสิ่งเหล่านี้ถูกปรับสมดุล โดยการปรับสภาพจิตใจที่ดี มีความพึงพอใจ ความสามารถในการจัดการกับปัญหา มีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง เช่น การรับรู้ความสามารถของตน การเห็นคุณค่าในตนเอง และมีความสุขที่จะบ่งชี้การปรับตัวในเชิงบวก (Clinciu, 2013) และการปรับตัวสามารถทำนายผลการเรียนและเป็นตัวทำนายที่ดีของการคงอยู่ในวิทยาลัย (Credé & Niehorster, 2012)

ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 มีการรายงานว่า นักศึกษามีความวิตกกังวลและอาการซึมเศร้าในระดับสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการแพร่ระบาด (Fruehwirth et al., 2021; Li et al., 2020 as cited in Zhang & Tsai, 2023) และเมื่อวิกฤตการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 เริ่มคลี่คลายลง หลายภาคส่วนเริ่มพูดถึง “ความปกติใหม่” หรือ “New Normal” ภาคการศึกษาเป็นอีกภาคส่วนหนึ่งที่เกิดการปรับตัวครั้งใหญ่ทั่วโลก และในประเทศไทย การเรียนรู้ทางไกลและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้จะกลายเป็นความปกติใหม่ของการศึกษาไทย (Pittayapongsakorn, 2020) จะเห็นได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนหลังวิกฤตโควิด-19 สถาบันการศึกษาหลายแห่งในประเทศไทยได้มีการจัดการเรียนการสอนผสมผสานแบบออนไลน์ (online) และออฟไลน์ (offline) บุคลากรทางการศึกษาจำนวนมากได้ปรับตัวเพื่อใช้เทคโนโลยีในการทำงานหรือการสอน อีกทั้งผู้เรียนหรือนักศึกษาก็จำเป็นต้องปรับตัวกับการศึกษาแบบปกติใหม่ ดังนั้น จึงเป็นไปได้ว่า หากผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตใหม่และการศึกษาแบบปกติใหม่ได้ย่อมมีผลต่อความผูกพันทางใจ มีแรงจูงใจในการเรียน และส่งผลต่อการคงอยู่ในมหาวิทยาลัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการคงอยู่ของนักศึกษา พบว่าแบบจำลองการลาออกจากสถาบันของ Tinto (1975, 1993) เป็นแนวคิดที่ได้รับการทดสอบและตรวจสอบอย่างกว้างขวางและได้รับการอ้างอิงจากงานวิจัยหลายเรื่องที่ศึกษาปัญหาการลดลงของนักศึกษา (Aljohani, 2016) Tinto อธิบายว่า วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยประกอบด้วย 2 ระบบ

ได้แก่ ระบบวิชาการและระบบสังคม นักศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองให้เข้ากันได้กับทั้งสองระบบเพื่อคงอยู่ในสถาบันการศึกษา โดยนักศึกษาเข้าศึกษาด้วยเป้าหมายและความผูกพันบางประการ และยังเสนอแนะว่าระดับเป้าหมายและความผูกพันที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงมีผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาที่จะคงอยู่หรือลาออก ต่อมา Tinto ได้มีการปรับแก้เพิ่มเติมแบบจำลองที่เกี่ยวข้องกับระดับความผูกพันภายนอก เช่น ครอบครัว และความผูกพันในงานมีผลต่อเป้าหมายและความผูกพันในระยะแรกเริ่ม (ก่อนเข้าศึกษา) และระยะต่อมาที่เปลี่ยนแปลงไป (หลังเข้าศึกษา) งานวิจัยของ Tangcharoen et al. (2019) พบว่าความผูกพันต่อเป้าหมายและการรับรู้ความสามารถของตนเป็นปัจจัยที่สามารถจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ Khampirat (2013) ที่พบว่า ตัวแปรความผูกพันต่อสถาบันและเป้าหมายการศึกษามีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อความตั้งใจคงอยู่ในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้การที่นักศึกษามีความผูกพันต่อสถาบันและเป้าหมายทางการศึกษาต้องมีการปรับตัวทางวิชาการและทางสังคมที่เหมาะสม

ส่วนใหญ่งานวิจัยการปรับตัวในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยจะศึกษาตามแนวคิดของ Baker and Siryk (1984) จำแนกการปรับตัวออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) การปรับตัวด้านวิชาการ 2) การปรับตัวด้านสังคม 3) การปรับตัวด้านอารมณ์ และ 4) การปรับตัวด้านความรู้สึกต่อสถาบันการศึกษา ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการปรับตัวด้านวิชาการ ตามแนวคิดของ Baker and Siryk (1984) ที่ได้ให้ความหมายว่า การปรับตัวด้านวิชาการ หมายถึงระดับความรู้สึกของนักศึกษาที่ปรับตัวต่อข้อเรียกร้องทางวิชาการ (academic demands) สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรการศึกษา การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และความรับผิดชอบต่อการเรียน และความพยายามทางวิชาการ การศึกษาของ Murtaugh et al. (1999) พบว่า ความน่าจะเป็นของการลาออกขึ้นอยู่กับตัวแปรด้านลักษณะประชากรและด้านวิชาการ และมีงานวิจัยที่สนับสนุนว่า ผลการเรียนเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจคงอยู่หรือออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 (Casanova et al., 2018) โดยมีงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า ผลการเรียนของนักศึกษามีความเกี่ยวข้องหรือความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านวิชาการ (Bunlaead, 2011; Chairak, 2013; Burns et al., 2017)

ความผาสุกทางใจเป็นแนวคิดที่มีมุมมองแนวความคิดแตกต่างกันไป การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความผาสุกทางใจตามแนวคิดของ Diener (2009) ที่กล่าวถึงความผาสุกทางใจ โดยใช้คำว่า ความผาสุกเชิงอัตวิสัย (subjective well-being) Diener กล่าวว่า ความผาสุกเชิงอัตวิสัย หมายถึง การที่บุคคลมีอารมณ์ความรู้สึกเชิงบวกมากและมีอารมณ์ความรู้สึกเชิงลบน้อย และในขณะเดียวกันก็มีความพึงพอใจในชีวิตสูง การวิจัยพบว่า ความผาสุกในการเรียนเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของผลลัพธ์ด้านการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความผาสุกในการเรียนระดับต่ำมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ แนวโน้มการขาดแรงจูงใจ ปัญหาด้านการเรียน ความมุ่งมั่นหรือความปรารถนาด้านการเรียนต่ำ และการออกกลางคัน (e.g., Salmela-Aro et al., 2009b; Vasalampi et al., 2009; Tuominen-Soini et al., 2012; Bask & Salmela-Aro, 2013; Tuominen-Soini & Salmela-Aro, 2014; Korhonen et al., 2016; Fiorilli et al., 2017 as cited in Widlund et al., 2018) การศึกษาของ Salami (2010) ได้แสดงให้เห็นว่าความผาสุกทางใจสามารถพยากรณ์ทัศนคติและผลการเรียนของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Turashvili and Japaridze (2012) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนปานกลางและระดับสูง มีดัชนีชี้วัดความผาสุก การมีจุดหมายในชีวิต (purpose of life) และความเจริญงอกงาม (personal growth) ระดับสูง

ในด้านแนวโน้มของแรงจูงใจ (motivational orientations) มีอิทธิพลต่อความสำเร็จด้านการเรียน เช่นเดียวกับความสามารถและความปรารถนาที่จะอยู่ในมหาวิทยาลัย ทฤษฎีอัตลิติตหรือทฤษฎีการกำกับตนเอง (self-determination theory) ของ Deci and Ryan (1985; 1991) เป็นทฤษฎีที่สามารถอธิบายแรงจูงใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่ต่อไปในสถานศึกษาและการออกกลางคัน (Hardre & Reeve, 2003) ทฤษฎีอัตลิติตจำแนกแรงจูงใจออกเป็น 3 รูปแบบใหญ่ ได้แก่ 1) แรงจูงใจภายใน 2) แรงจูงใจภายนอก และ 3) การขาดแรงจูงใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่มี ความตั้งใจและไม่มีการกำกับตน (non-regulated) (Deci & Ryan, 2000; Ryan & Deci, 2000) การวิจัยหลายชิ้นได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจแบบกำกับตน (self-determined motivation) กับผลลัพธ์ทางการศึกษาที่หลากหลาย ในกลุ่มผู้เรียนที่มีอายุและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงอุดมศึกษาพบว่า ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจแบบกำกับตนสูงกว่าในการทำงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียน มีแนวโน้มที่จะคงอยู่ในสถานศึกษานานกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้เรียนกลุ่มที่มีแรงจูงใจแบบกำกับตนน้อยกว่า (Deci et al., 1991) การวิจัยยังพบว่า แรงจูงใจภายในมีผลเชิงบวกต่อกระบวนการเรียนรู้และคุณภาพของการเรียน (Ames & Archer, 1998; Deci & Ryan, 1985; Ryan et al., 1995) ส่วนแรงจูงใจภายนอก (การกำกับจากภายนอก) พบว่ามีความสัมพันธ์กับภาวะหมดไฟของนักศึกษาและการขาดแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะหมดไฟ (Pisarik, 2009)

จากสถิติข้อมูลการพัฒนสถานภาพการเป็นนักศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2560 – 2562 (สาเหตุพื้นฐาน: การลาออก) มีจำนวน 365, 589 และ 442 คน ตามลำดับ (ข้อมูล ณ วันที่ 3 กันยายน 2563, สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการคงอยู่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวด้านวิชาการและการคงอยู่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีความผาสุกทางใจและแรงจูงใจเป็นตัวแปรคั่นกลางแบบอนุกรม ด้วยเหตุผลที่ว่า การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ 1 เป็นช่วงการเปลี่ยนผ่านจากการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับตัวในมหาวิทยาลัย เพราะมีความเป็นไปได้ที่นักศึกษาจะประสบปัญหาด้านการปรับตัวอย่างมากมาย เนื่องจากจากการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมใหม่และการใช้ชีวิตต่าง ๆ โดยเฉพาะรูปแบบวิธีการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากเดิม งานวิจัยในต่างประเทศ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ลาออกจากมหาวิทยาลัยในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่หรือลาพักที่หลังจากการศึกษาชั้นปีที่ 1 (Credé & Niehorster, 2012; Willcoxson et al., 2011 as cited in Van der Zanden et al., 2018) ดังนั้น การศึกษาวิจัยกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในการจัดทำนโยบาย วางแผน หาแนวทางป้องกันแก้ไข และพัฒนากลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ นักศึกษามีการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยและประสบความสำเร็จด้านการศึกษา ตลอดจนสามารถประกอบอาชีพเพื่อรับใช้สังคม และประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาบทบาทการเป็นตัวแปรคั่นกลางแบบอนุกรมของความผาสุกทางใจและแรงจูงใจที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวด้านวิชาการและการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การคงอยู่ในมหาวิทยาลัย หมายถึง ความตั้งใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่จะศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งแต่เริ่มต้นเข้าศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาและได้รับปริญญาบัตรจากสถาบันการศึกษาแห่งนี้
2. การปรับตัวด้านวิชาการ หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาที่มีต่อความสามารถของตนในการปรับตัวด้านการศึกษา และการเรียนรู้แบบใหม่ที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ทางวิชาการ มีความเพียรพยายาม เอาใจใส่ต่อการเรียน และมีความพึงพอใจต่อการเรียน
3. ความผาสุกทางใจ หมายถึง การประเมินของนักศึกษาตามการรู้คิด รวมถึงความพึงพอใจที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตของตนเอง เมื่อนักศึกษามีความผาสุกทางใจจะมีความพึงพอใจ มีการประเมินตนเอง และสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตในมุมมองที่เป็นบวก
4. แรงจูงใจ หมายถึง แรงกระตุ้นหรือแรงผลักดันที่ทำให้นักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เป็นการประเมินตนเองเกี่ยวกับเหตุผลของการเรียนในมหาวิทยาลัย โดยจำแนกแรงจูงใจในการเรียนออกเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) แรงจูงใจภายใน 2) แรงจูงใจภายนอก และ 3) การขาดแรงจูงใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านวิชาการ การคงอยู่ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ความผาสุกทางใจ และแรงจูงใจ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (Figure 1)

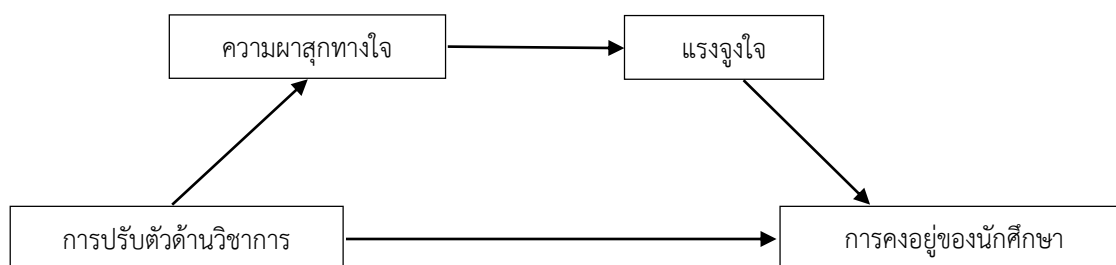

Figure 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากร และตัวอย่างวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 7,027 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2564 สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) จำแนกตามคณะวิชาและ/หรือวิทยาลัยที่สังกัดตามสัดส่วนและตามเพศ คำนวณขนาดตัวอย่างของแต่ละคณะวิชาและ/หรือวิทยาลัย โดยกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างต่อประชากรเพศชายและหญิงเท่ากัน คือ ร้อยละ 50 รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 602 คน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 577 คน คิดเป็นร้อยละ 95.85

เครื่องมือวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ได้จัดทำแบบสอบถามออนไลน์ในรูป MS Form แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 10 ข้อ เช่น เพศ อายุ กลุ่มสาขาวิชา คณะวิชา/และหรือวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการคงอยู่ในมหาวิทยาลัย ซึ่งสร้างขึ้นเองตามแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคงอยู่ของนักศึกษาของ Tinto (1975, 1993) และ Bean (1980; 1982) จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย ข้อคำถามเชิงบวก 2 ข้อ และข้อคำถามเชิงลบ 4 ข้อ ลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จนถึง 7 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) สำหรับข้อคำถามเชิงลบ การคิดคะแนนจะกลับกัน ทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่าข้อคำถามทุกรายข้อ มีค่า IOC = 1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 107 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคอัลฟา พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .714

ตอนที่ 3 แบบวัดการปรับตัวด้านวิชาการ เป็นแบบวัดที่นำมาจากแบบวัดการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัย (Student Adaptation to College Questionnaire: SACQ) ของ Baker and Siryk (1984; 1989) ซึ่งผู้วิจัยทำการแปลและดัดแปลงเฉพาะมาตรวจวัดการปรับตัวด้านวิชาการ เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทการศึกษาในสภาวการณปัจจุบัน มีข้อคำถาม 24 ข้อ ประกอบด้วย ข้อคำถามเชิงบวก 13 ข้อ และข้อคำถามเชิงลบ 11 ข้อ ลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 9 ระดับ ตั้งแต่ 1 (ตรงกับตัวท่านมากที่สุด) จนถึง 9 (ไม่ตรงกับตัวท่านเลย) มีเพียงข้อคำถามเชิงบวก 13 ข้อ เท่านั้นที่การคิดคะแนนจะกลับกัน ทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.40-1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 107 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคอัลฟา พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .865

ตอนที่ 4 แบบวัดความพึงพอใจ เป็นแบบวัดที่แปลและเรียบเรียงจากแบบวัดความพึงพอใจในชีวิต (The Satisfaction with Life Scale: SWLS) ของ Diener et al. (1985) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ ลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ 1 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จนถึง 7 (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) แบบวัดความพึงพอใจในชีวิตมีความตรงเชิงเหมือน (convergent validity) อยู่ในระดับดี เช่นเดียวกับแบบวัดอื่น ๆ ที่ประเมินความพึงพอใจชีวิต (Pavot & Diener, 1993) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาทำการแปลกลับเป็นภาษาอังกฤษ (back-translation) เพื่อให้แน่ใจว่าการแปลมีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พบว่าข้อคำถามทุกรายข้อ มีค่า IOC = 1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 107 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคอัลฟา พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .755

ตอนที่ 5 แบบวัดแรงจูงใจ เป็นแบบวัดที่แปลและดัดแปลงจากแบบวัด Academic Motivation Scale (AMS-C 28) College (CEGEP) Version ของ Vallerand et al. (1992; 1993) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 28 ข้อ ลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ 1 (ไม่ตรงกับความเป็นจริงอย่างยิ่ง) จนถึง 7 (ตรงกับความเป็นจริงอย่างยิ่ง) ทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.40-1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 107 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคอัลฟา พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแรงจูงใจทั้งฉบับ เท่ากับ .888 สำหรับแรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) จำนวน 12 ข้อ แรงจูงใจภายนอก (extrinsic motivation) จำนวน 12 ข้อ และการขาดจูงใจ (amotivation) จำนวน 4 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .911, .852 และ .840 ตามลำดับ (กำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มผู้ตอบเพื่อจำแนกตามประเภทของแรงจูงใจ โดยพิจารณาจากคะแนนรวมสูงสุด เช่น ผู้ตอบมีคะแนนรวมของรูปแบบแรงจูงใจภายในสูงสุดถูกจัดอยู่ในกลุ่ม/ประเภทแรงจูงใจภายใน)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ดำเนินการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เลขที่โครงการ COA No. 054/64 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างจะได้รับการแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัย การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ประโยชน์ที่จะได้รับ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น สิทธิในการยินยอมหรือยุติการเข้าร่วมวิจัยเมื่อใดก็ได้ รวมถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 เดือน โดยข้อมูลที่ได้รับจะถูกเก็บเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย และวิเคราะห์อิทธิพลคั่นกลาง (mediated analysis) โดยใช้โปรแกรม PROCESS Macro แบบจำลองที่ 6 (Model 6)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยในระดับสูง การปรับตัวด้านวิชาการ ความผาสุกทางใจ และแรงจูงใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรูปแบบแรงจูงใจ พบว่า แรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอกมีอยู่ในระดับสูง ส่วนการขาดแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง (Table 1)

Table 1 ค่าเฉลี่ย (*M*) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) ระดับมาตรวัด และการแปลความหมายของตัวแปรที่ศึกษา (*n* = 577)

ตัวแปรที่ศึกษา	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับมาตรวัด	การแปลความหมาย
การคงอยู่ของนักศึกษา	577	6.187	.957	1-7	ระดับสูง
การปรับตัวด้านวิชาการ	577	5.091	.994	1-9	ระดับปานกลาง
ความผาสุกทางใจ	577	4.020	1.298	1-7	ระดับปานกลาง
แรงจูงใจโดยรวม	577	4.738	.799	1-7	ระดับปานกลาง
(1) การมีแรงจูงใจ	533	5.192	.906	1-7	ระดับสูง
- แรงจูงใจภายใน	219	5.636	.864	1-7	ระดับสูง
- แรงจูงใจภายนอก	283	5.361	.892	1-7	ระดับสูง
- แรงจูงใจภายใน เท่ากับภายนอก	31	5.077	.929	1-7	ระดับสูง
(2) การขาดแรงจูงใจ	44	4.983	1.109	1-7	ระดับปานกลาง

หมายเหตุ: การคงอยู่ของนักศึกษา ความผาสุกทางใจ และ แรงจูงใจ มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00-3.00 = ระดับต่ำ ค่าเฉลี่ย 3.01-5.00 = ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 5.01-7.00 = ระดับสูง การปรับตัวด้านวิชาการ มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00-3.67 = ระดับต่ำ ค่าเฉลี่ย 3.68-6.35 = ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 6.36-9.00 = ระดับสูง

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยพบว่า การปรับตัวด้านวิชาการ ความผาสุกทางใจ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคงอยู่ในมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .211, .258, .285$ และ $.328$ ตามลำดับ) ส่วนการขาดแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับการคงอยู่ในมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -.414$) (Table 2)

Table 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	1	2	3	4	5	6
1. การปรับตัวด้านวิชาการ	(.836)					
2. ความผาสุกทางใจ	.492**	(.823)				
3. แรงจูงใจภายใน	.426**	.379**	(.920)			
4. แรงจูงใจภายนอก	.288**	.305**	.719**	(.868)		
5. การขาดแรงจูงใจ	-.458**	-.308**	-.308**	-.292**	(.816)	
6. การคงอยู่ของนักศึกษา	.211**	.258**	.285**	.328**	-.414**	(.870)

หมายเหตุ: ** $p < .01$, ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคอัลฟา

3. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลคั่นกลาง (mediated analysis) โดยใช้โปรแกรม PROCESS Macro แบบจำลองที่ 6 (Model 6) พบว่า การปรับตัวด้านวิชาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความผาสุกทางใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .628, p < .001$) ความผาสุกทางใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อแรงจูงใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .154, p < .001$) แรงจูงใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการคงอยู่ในมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .206, p < .001$) และความผาสุกทางใจและแรงจูงใจเป็นตัวแปรคั่นกลางแบบอนุกรมของความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวด้านวิชาการและการคงอยู่ในมหาวิทยาลัย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานทางอ้อมเท่ากับ .022 และมีผลการประมาณค่าต่ำสุดและสูงสุดด้วยวิธีบูตสตรัปไม่ครอบคลุมศูนย์ (Boot LLCI = .010 และ Boot ULCI = .036) (Table 3, 4 and Figure 2)

Table 3 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลคั่นกลาง ในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีแรงจูงใจ (n = 533)

ตัวแปร	ความผาสุกทางใจ		แรงจูงใจ		การคงอยู่ของนักศึกษา	
	Coeff. (SE)	95% CI	Coeff. (SE)	95% CI	Coeff. (SE)	95% CI
ค่าคงที่	.843** (.267)	.318, 1.368	3.424*** (.199)	3.032, 3.815	4.512*** (.253)	4.015, 5.008
การปรับตัวด้านวิชาการ	.628*** (.051)	.528, .727	.220*** (.043)	.137, .304	.124** (.044)	.036, .211
ความผาสุกทางใจ			.154*** (.032)	.091, .217	.011 (.033)	-.055, .076
แรงจูงใจ					.206*** (.044)	.119, .293
	$R = .472, R^2 = .223$		$R = .389, R^2 = .151$		$R = .293, R^2 = .086$	
	$F(1, 531) = 152.403***$		$F(2, 530) = 47.147***$		$F(3, 529) = 16.585***$	

หมายเหตุ: * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Table 4 ผลการทดสอบบทบาทการเป็นตัวแปรคั่นกลางแบบอนุกรมของความผาสุกทางใจและแรงจูงใจ (n = 533)

ตัวแปรคั่นกลาง	Bootstrapped		
	Indirect Effect	Boot SE	Boot LLCI, ULCI
การปรับตัวด้านวิชาการ→ความผาสุกทางใจ→การคงอยู่ของนักศึกษา	.008	.024	-.038, .054
การปรับตัวด้านวิชาการ→แรงจูงใจ→การคงอยู่ของนักศึกษา	.049	.014	.025, .078
การปรับตัวด้านวิชาการ→ความผาสุกทางใจ→แรงจูงใจ→การคงอยู่ของนักศึกษา	.022	.007	.010, .036

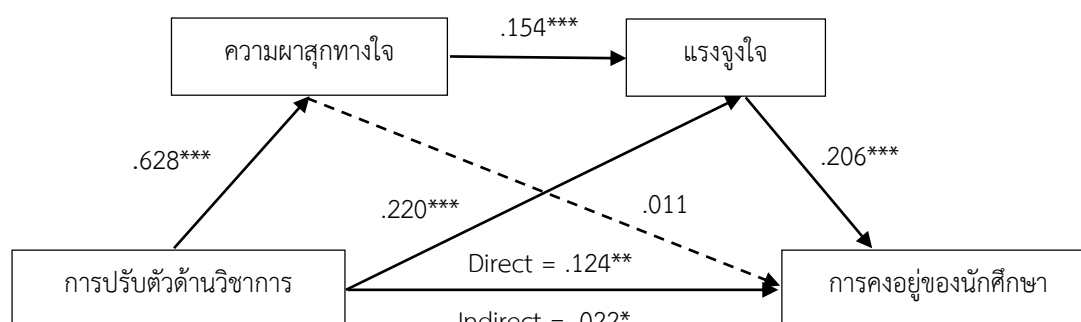

Figure 2 เส้นทางอิทธิพลและค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐาน

4. ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเพิ่มเติม เมื่อจำแนกตามรูปแบบแรงจูงใจพบเพียงความผาสุกทางใจและแรงจูงใจภายในมีบทบาทเป็นตัวแปรต้นกลางแบบอนุกรมของความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวด้านวิชาการและการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานทางอ้อมเท่ากับ .018 และมีผลการประมาณค่าต่ำสุดและสูงสุดด้วยวิธีบูตสเตรปไม่ครอบคลุมศูนย์ (Boot LLCI = .004 และ Boot ULCI = .039) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การทำนายของตัวแปรตาม (R^2) ของตัวแปรอิสระและตัวแปรต้นกลางที่มีต่อการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยพบว่า การปรับตัวด้านวิชาการ ความผาสุกทางใจ และแรงจูงใจภายในสามารถร่วมกันทำนายการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 1 ได้ร้อยละ 9.13 (Table 5, 6 and Figure 3)

Table 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลคั่นกลาง ในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามรูปแบบแรงจูงใจ

Model 1 แรงจูงใจภายใน (n = 219)						
ตัวแปร	ความผาสุกทางใจ		แรงจูงใจภายใน		การคงอยู่ของนักศึกษา	
	Coeff. (SE)	95% CI	Coeff. (SE)	95% CI	Coeff. (SE)	95% CI
ค่าคงที่	1.052* (.455)	.156, 1.947	3.848*** (.298)	3.260, 4.436	4.296*** (.435)	3.439, 5.154
การปรับตัวด้านวิชาการ	.599*** (.083)	.436, .763	.220** (.060)	.102, .338	.162* (.068)	.028, .296
ความผาสุกทางใจ			.141** (.044)	.054, .228	.008 (.049)	-.089, .106
แรงจูงใจภายใน					.191* (.075)	.044, .338
	$R = .440, R^2 = .194$		$R = .405, R^2 = .164$		$R = .302, R^2 = .091$	
	$F (1, 217) = 52.051***$		$F (2, 216) = 21.143***$		$F (3, 215) = 7.120**$	
Model 2 แรงจูงใจภายนอก (n = 283)						
ตัวแปร	ความผาสุกทางใจ		แรงจูงใจภายนอก		การคงอยู่ของนักศึกษา	
	Coeff. (SE)	95% CI	Coeff. (SE)	95% CI	Coeff. (SE)	95% CI
ค่าคงที่	.703* (.350)	.014, 1.392	3.810*** (.282)	3.256, 4.365	4.278*** (.357)	3.575, 4.981
การปรับตัวด้านวิชาการ	.645*** (.069)	.560, .781	.265*** (.063)	.141, .389	.083 (.064)	-.043, .209
ความผาสุกทางใจ			.057 (.048)	-.037, .151	.042 (.047)	-.051, .134
แรงจูงใจภายนอก					.258*** (.059)	.141, .374
	$R = .489, R^2 = .239$		$R = .319, R^2 = .102$		$R = .323, R^2 = .104$	
	$F (1, 281) = 88.085***$		$F (2, 280) = 15.807***$		$F (3, 279) = 10.833***$	
Model 3 การขาดแรงจูงใจ (n = 44)						
ตัวแปร	ความผาสุกทางใจ		การขาดแรงจูงใจ		การคงอยู่ของนักศึกษา	
	Coeff. (SE)	95% CI	Coeff. (SE)	95% CI	Coeff. (SE)	95% CI
ค่าคงที่	.678 (.820)	-.978, 2.333	6.867*** (.759)	5.333, 8.400	8.460*** (1.406)	5.617, 11.302
การปรับตัวด้านวิชาการ	.612** (.192)	.226, .999	-.525* (.196)	-.921, -.128	-.854** (.228)	-1.313, -.394
ความผาสุกทางใจ			.096 (.142)	-.190, .382	.310* (.153)	.002, .619
การขาดแรงจูงใจ					-.128 (.167)	-.466, .210
	$R = .442, R^2 = .196$		$R = .392, R^2 = .154$		$R = .519, R^2 = .269$	
	$F (1, 42) = 10.208**$		$F (2, 41) = 3.732*$		$F (3, 40) = 4.909**$	

หมายเหตุ: * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Table 6 ผลการทดสอบบทบาทการเป็นตัวแปรคั่นกลางแบบอนุกรมของความผาสุกทางใจและแรงจูงใจ จำแนกตามรูปแบบแรงจูงใจ

ตัวแปรคั่นกลาง	Bootstrapped Indirect Effect	Boot SE	Boot LLCI, ULCI
การปรับตัวด้านวิชาการ→ความผาสุกทางใจ→ แรงจูงใจภายใน→การคงอยู่ของนักศึกษา	.018	.009	.004, .039
การปรับตัวด้านวิชาการ→ความผาสุกทางใจ→ แรงจูงใจภายนอก→การคงอยู่ของนักศึกษา	.010	.009	-.006, .028
การปรับตัวด้านวิชาการ→ความผาสุกทางใจ→ การขาดแรงจูงใจ→การคงอยู่ของนักศึกษา	-.005	.024	-.080, .012

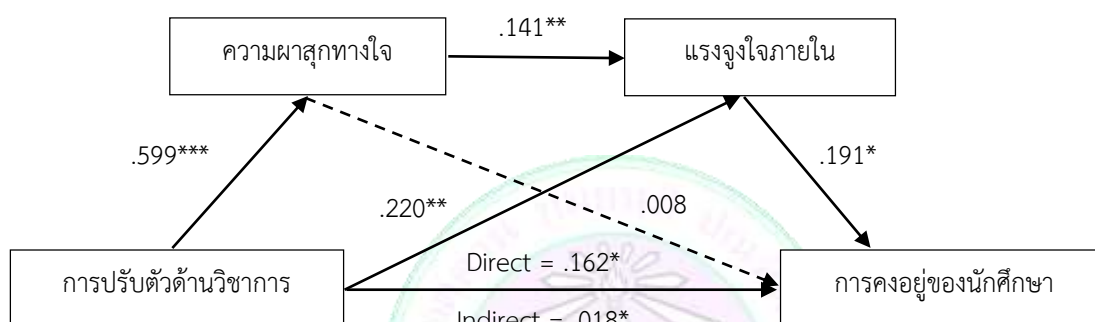

Figure 3 เส้นทางอิทธิพลและค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานของแบบจำลอง (รูปแบบแรงจูงใจภายใน)

อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยที่น่าสนใจและสามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การปรับตัวด้านวิชาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความผาสุกทางใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทางจิตวิทยา การปรับตัวเป็นกระบวนการที่บุคคลใช้ความพยายามในการปรับเปลี่ยนความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป หรือข้อเรียกร้องใหม่ ๆ ในสภาพแวดล้อมที่อยู่ ณ ปัจจุบัน ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการดำรงชีวิตที่เป็นสุข การที่ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวด้านวิชาการที่ดีจะทำให้สามารถกระทำภารกิจต่าง ๆ ตามบทบาทของตน ได้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือมีข้อเรียกร้องใด ๆ ที่อาจแตกต่างไปจากสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมแบบเดิม ผู้เรียนอาจมีการปรับตัวทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน การปรับตัวต่อวิธีการสอนของอาจารย์ สภาพแวดล้อมเชิงสังคมและกิจกรรมต่าง ๆ ผู้เรียนที่มีความสามารถในการปรับตัวทางวิชาการจะทำให้มีการรับรู้การควบคุมที่จะทำให้ผู้เรียนลดความรู้สึกในทางลบ เช่น ความวิตกกังวล (Martin et al., 2015) ซึ่งการปรับตัวเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ทางการศึกษา (Bunlaead, 2011) และทำให้ผู้เรียนมีความผาสุกทางใจ (Leung, 2001; Wang & Xiao, 2014 as cited in Yu & Wright, 2016)

2. ความผาสุกทางใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อแรงจูงใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตามแนวคิดความผาสุกทางใจของบุคคล (Diener, 1984; Ryff & Keyes, 1995) ชี้ให้เห็นว่า การมีความรู้สึกทางบวกนั้น เป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่เป็นตัวชี้วัดความผาสุก ซึ่งมีความสำคัญต่อผลลัพธ์ทางการศึกษา ความผาสุกในระดับต่ำ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ แนวโน้มการขาดแรงจูงใจ การมีปัญหาด้านการเรียน ความมุ่งมั่นหรือความปรารถนาด้านการเรียนที่ต่ำและการออกกลางคัน (e.g., Salmela-Aro et al., 2009b; Vasalampi et al., 2009; Tuominen-Soini et al., 2012; Bask & Salmela-Aro, 2013; Tuominen-Soini & Salmela-Aro, 2014; Korhonen et al., 2016; Fiorilli et al., 2017 as cited in Widlund et al., 2018) สอดคล้องกับงานวิจัยของ González Olivares et al.

(2020) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของความพึงพอใจและแรงจูงใจภายในของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในประเทศสเปน พบว่าการรับรู้ความพึงพอใจของนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย และยังสอดคล้องกับ Haase et al. (2012) ที่ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเยาวชนอเมริกันและเยอรมัน พบว่าการมีความสุขสามารถเป็นสิ่งที่จูงใจของบุคคลได้ เมื่อบุคคลมีความรู้สึกทางบวกหรือภาวะอารมณ์ทางบวก เขาก็จะมีแรงจูงใจมากขึ้นในการทุ่มเทความพยายามและเวลาตลอดจนพยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ในระหว่างที่มุ่งสู่เป้าหมายเหล่านั้น เนื่องจากบุคคลเชื่อว่าเขามีความสามารถในการควบคุมสิ่งต่าง ๆ ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

3. แรงจูงใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในบริบททางการศึกษา แรงจูงใจในการเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ารับการศึกษายังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอกต่างมีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของนักศึกษา เหตุที่แรงจูงใจภายในมีผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษา เนื่องจากพฤติกรรมที่ถูกจูงใจจากภายในเกิดจากความตั้งใจของผู้เรียนที่จะเรียนรู้แนวคิดใหม่ ๆ มีความพึงพอใจที่ได้รับประสบการณ์จากการเรียนรู้และประสบความสำเร็จจากการเรียนหรือการทํากิจกรรม การศึกษาของ Hardre and Reeve (2003) พบว่าการจัดการสนับสนุนความเป็นอิสระภายในชั้นเรียนสามารถทำนายแรงจูงใจแบบกำกับตนเองของนักเรียนและการรับรู้ด้านการมีความสามารถ ทรัพยากรการจูงใจเหล่านี้นี้ยังทำนายความตั้งใจที่จะคงอยู่ของนักเรียน แม้ว่าผลการวิจัยจะมีความสอดคล้องกับงานวิจัย ซึ่งศึกษากับนักเรียนในโรงเรียน แต่ก็สามารถนำไปใช้อธิบายการคงอยู่ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้ ทั้งนี้มีความเป็นไปได้ว่า ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจแบบกำกับตนเองหรือมีการควบคุมกำกับพฤติกรรมเป็นผู้ที่มีการกำกับตนเองในการเรียนรู้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น (Jenkins, 2009; Medina, 2011; Pintrich & De Groot, 1990; จิราภรณ์ ภูณสิทธิ์, 2541 as cited in Jongjaisurathum et al., 2015) และยังมีงานวิจัยสนับสนุนว่า นักศึกษาที่มีแนวความคิดกลยุทธ์การกำกับตนเองในการเรียนรู้มีการออกกลางคันจากมหาวิทยาลัยน้อย (Bernardo et al., 2022) ทฤษฎีอัตลัษิตหรือทฤษฎีกำกับตนเอง (self-determination theory) ของ Deci and Ryan (1985; 1991) ได้กล่าวว่า ความต้องการมีอิสระในตนเองเป็นความต้องการพื้นฐานทางจิตใจที่สำคัญประการหนึ่ง เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมแรงจูงใจภายใน โดยบุคคลมีการริเริ่มการกระทำด้วยตนเอง (self-initiating) รวมถึงยังกำกับตนเอง (self-regulating) Deci et al. (1991) อธิบายว่า พฤติกรรมที่เรียกว่า “การกำกับตนเอง” เป็นการที่บุคคลสมัครใจหรือเต็มใจอย่างยิ่งในการทำสิ่งนั้น บุคคลเลือกที่จะกระทำ ไม่ใช่การคล้อยตามหรือปฏิบัติตามซึ่งยังคงเป็นการกระทำที่เนื่องมาจากอิทธิพลของผู้อื่นหรือสิ่งอื่น นอกจากแรงจูงใจภายในจะมีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของนักศึกษาตั้งแต่อภิปรายข้างต้นแล้ว แรงจูงใจภายนอก หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากรางวัลหรือการลงโทษขึ้นอยู่กับความสำเร็จหรือความล้มเหลวในงาน การเรียนในชั้นเรียนนั้น เกรตถือได้ว่าเป็นรางวัลภายนอก จากการศึกษาของ Van der Zanden et al. (2018) ได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 นักศึกษาทุกคนรายงานว่า การได้เกรดที่ดีเป็นแรงจูงใจที่สำคัญของพวกเขาในรายวิชานั้น ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ว่า แรงจูงใจในการเรียนของนักศึกษาสามารถเกิดจากแรงจูงใจภายในหรือภายนอก หรือทั้งแรงจูงใจภายในและภายนอกมีอิทธิพลต่อการเรียนของนักศึกษา

4. ความพึงพอใจและแรงจูงใจเป็นตัวแปรต้นกลางแบบอนุกรมของความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวด้านวิชาการและการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การปรับตัวด้านวิชาการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการคงอยู่ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย (ค่าสัมประสิทธิ์ทางตรง = .124) ซึ่งพบว่ามีส่วนสนับสนุนการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวด้านวิชาการและการคงอยู่ในสถาบันการศึกษา โดยอ้างอิงจากแบบจำลองการคงอยู่ของนักศึกษาที่ได้นำเสนอว่าระบบวิชาการและระบบสังคมของนักศึกษาส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษา (Tinto, 1993) ระบบวิชาการเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางวิชาการ ผลการเรียนและพัฒนาการด้านสติปัญญา ส่วนระบบสังคมเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษาต่อชุมชนมหาวิทยาลัย (กลุ่มเพื่อน/คณะ/สาขาวิชา) ถ้าระบบวิชาการสามารถเชื่อมโยงกับระบบสังคมจะก่อให้เกิดความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยและเป้าหมายมากขึ้น ซึ่งความผูกพันต่ออย่างใดอย่างหนึ่งก็เพียงพอต่อความสำเร็จของการศึกษา การบูรณาการทางวิชาการและการบูรณาการทางสังคมจึงมีผลโดยตรงต่อความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย เป้าหมาย และนำไปสู่การตัดสินใจคงอยู่ในมหาวิทยาลัยจนสำเร็จการศึกษา (Tangcharoen et al., 2019) การบูรณาการทางวิชาการเป็นการรับรู้ของนักศึกษาจากประสบการณ์ทางวิชาการ รวมถึงการได้มีส่วนร่วมในคุณค่าทาง

วิชาการ และการพัฒนาทางสติปัญญา อาจกล่าวได้ว่าเป็นความสามารถของนักศึกษาในการปรับตัวด้านวิชาการ ผลการวิจัยมีความคล้ายคลึงกับ Kahn and Nauta (2001) ที่พบว่าความสามารถทางวิชาการที่ผ่านมาและตัวแปรด้านการรู้คิดทางสังคม (social-cognitive variables) ที่ประเมินในระหว่างภาคเรียนที่ 2 ของนักศึกษา เป็นตัวทำนายที่สำคัญของการคงอยู่ในปีแรก และความสามารถในการปรับตัวยังทำนายทั้งความผูกพันทางพฤติกรรมเชิงบวก (ได้แก่ การยึดหยัด การวางแผน และการจัดการภารกิจ) และเชิงลบ (ได้แก่ การแยกตัว และการหาข้ออ้างหรือข้อแก้ตัว) (Collie et al., 2017; Holliman et al., 2018)

สำหรับอิทธิพลทางอารมณ์ในเชิงบวกระหว่างการปรับตัวทางวิชาการกับการคงอยู่ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย (ค่าสัมประสิทธิ์ทางอารมณ์ = .022) โดยส่งผ่านความผาสุกทางใจและแรงจูงใจ มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Sahão and Kienen (2021) ที่ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษา โดยชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาที่ไม่สามารถปรับตัวได้ ผลที่ตามมา คือ การออกกลางคัน ผลการเรียนรู้ต่ำ ความผูกพันต่ำ ปัญหาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ความวิตกกังวล ความเครียด และภาวะซึมเศร้าเป็นกลุ่มอาการหลักที่สำคัญ และเหตุที่แรงจูงใจมีบทบาทกึ่งกลางของความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวด้านวิชาการกับการคงอยู่ของนักศึกษาโดยกระบวนการส่งผ่านอิทธิพลของความผาสุกทางใจ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า นักศึกษาที่มีความผาสุกทางใจมากจะมีแรงจูงใจในการเรียนมากด้วย การวิจัยในอดีตชี้ให้เห็นว่า ความผาสุกมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ (Datu & King, 2018) และยังมีงานวิจัยที่สนับสนุนว่า ผู้เรียนที่มีความผาสุกทางใจมากยังมีแรงจูงใจในการเรียนที่มากขึ้น (Datu, 2018; Isen & Reeve, 2005; Kotera et al., 2019a; Lewis et al., 2009 as cited in Kotera et al., 2021)

การวิจัยในครั้งนี้ได้วิเคราะห์ทางสถิติเพิ่มเติม พบว่ามีเพียงความผาสุกทางใจและแรงจูงใจภายในมีบทบาทเป็นตัวแปรกึ่งกลางแบบอนุกรมของความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวด้านวิชาการและการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ González Olivares et al. (2020) ที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการรับรู้ความผาสุกทางใจกับแรงจูงใจภายในในการเริ่มต้นการศึกษาในมหาวิทยาลัย ตามทฤษฎีของ Baik et al. (2017) เห็นว่าความผาสุกมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การเจริญงอกงามส่วนบุคคล แรงจูงใจ ความสัมพันธ์เชิงบวก ความมีอิสระและความสามารถ และการวิจัยของ Khalkhali et al. (2013) พบว่า รูปแบบการกำกับตนเอง (self-determination) ของการควบคุมกำกับพฤติกรรมยิ่งมากยิ่งขึ้นทำนายความตั้งใจในการคงอยู่ของนักเรียน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า แรงจูงใจภายในหรือแรงจูงใจแบบกำกับตน หมายถึงแนวโน้มที่บุคคลทำกิจกรรมหรืองาน เพราะพบว่างานนั้นมีความน่าสนใจและความเพลิดเพลิน ตรงกันข้ามกับการทำงานหรือกิจกรรม เพราะปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้อง เช่น ผลตอบแทนที่คาดหวังหรือการลงโทษ ซึ่งกล่าวได้ว่าบุคคลนั้นมีแรงจูงใจภายนอก (Deci & Ryan, 1985; Vallerand et al., 1992) นักศึกษาที่มีแรงจูงใจภายในเป็นผู้ที่มีความสุขและพึงพอใจในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เคยรู้มาก่อน รู้สึกประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยความสามารถ ความสนใจและความตั้งใจของตนเอง ได้รับประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจ เมื่อได้สื่อสารหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้สอนและกลุ่มเพื่อน ตามทฤษฎีอัตลัทธิอธิบายว่าความต้องการพื้นฐานทางจิตใจ 3 ประการ ได้แก่ ความต้องการมีความสามารถ ความต้องการมีอิสระ และความต้องการมีความสัมพันธ์เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการส่งเสริมแรงจูงใจภายใน เมื่อผู้เรียนได้รับการตอบสนองความพึงพอใจจากความต้องการทั้งสามประการนี้จะมีผลต่อแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายในมีผลเชิงบวกต่อกระบวนการเรียนรู้และคุณภาพของการเรียน ซึ่งส่งผลต่อผลการเรียน และพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น ความผูกพันต่อการเรียน การคงอยู่ในสถาบันการศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การวิจัยนี้พบว่า ความผาสุกทางใจและแรงจูงใจเป็นตัวแปรกึ่งกลางแบบอนุกรมบางส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวด้านวิชาการและการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ควรจัดทำนโยบายและแผนงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวด้านวิชาการ เช่น การจัดโปรแกรมการฝึกอบรมช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษารวมถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเรียนที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาสามารถปรับตัวด้านวิชาการ
2. มหาวิทยาลัยควรเปิดช่องทางหรือโอกาสในการรับฟังปัญหาเกี่ยวกับการเรียนและการปรับตัวของนักศึกษาในด้านวิชาการ การเรียนการสอน และการใช้ชีวิต เพื่อให้ทราบสภาพปัญหาหรือสถานการณ์ความกดดันที่นักศึกษากำลังเผชิญอยู่

การมีช่องทางที่นักศึกษาสามารถสื่อสารต่อมหาวิทยาลัยจะทำให้สามารถแก้ไขได้อย่างตรงจุด ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของนักศึกษา และสร้างความรู้สึกว่าตนเองสามารถจัดการกับสถานการณ์ที่ยากลำบากได้ด้วยการรับฟังและช่วยเหลือของมหาวิทยาลัย

3. คณะ/สาขาวิชา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรติดตามและประเมินการปรับตัวด้านวิชาการของนักศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หรือควรให้อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทการช่วยคัดกรองนักศึกษาที่มีปัญหาการปรับตัวด้านวิชาการ หากพบว่านักศึกษามีปัญหาการปรับตัวด้านวิชาการควรให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ หรือการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการออกกลางคัน การพ้นสภาพ หรือการลาออกจากมหาวิทยาลัย

4. ความผูกพันทางใจมีความสำคัญต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ เช่น แรงจูงใจในการเรียน ความยึดมั่นผูกพันต่อการเรียนทางมหาวิทยาลัยสามารถส่งเสริมความผูกพันทางใจให้กับนักศึกษาได้ด้วยแนวทางหรือวิธีการต่าง ๆ อาทิ การจัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพจิต การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการพัฒนาทักษะความคิด ทักษะทางสังคมหรือการใช้ชีวิต

5. การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สำคัญ ผู้สอนควรออกแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความมีอิสระและความสามารถ เน้นการทำกิจกรรม/งานต่าง ๆ ที่ส่งเสริมแรงจูงใจจากภายในมากกว่าแรงจูงใจจากภายนอก เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน การสร้างแรงจูงใจเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสิ่งแวดล้อมในทางบวก สามารถช่วยให้นักศึกษามีพฤติกรรมเรียนตามที่มหาวิทยาลัยต้องการ ซึ่งจะช่วยลดอัตราการออกกลางคันของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยไม่สามารถสรุปอ้างอิงกับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ได้ เนื่องจากปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษาอาจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละมหาวิทยาลัยและบริบทสถานะแวดล้อม ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตการศึกษา โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หรือทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชน

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยหรือตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือจากตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ การคงอยู่ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอาจเกิดจากปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ ทุนทางจิตวิทยา เช่น การรับรู้ความสามารถของตน ความยืดหยุ่นทางใจ (resilience) ตัวแปรเหล่านี้อาจมีผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

3. ความผูกพันทางใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเป็นตัวแปรที่มีผู้ศึกษาวิจัยมากพอสมควร มีการใช้รูปแบบการวัดหรือแบบวัดที่มีความแตกต่างกันไป ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบวัดความผูกพันทางใจที่เป็นการวัดเชิงการรับรู้ความรู้สึกพึงพอใจในภาพรวมเกี่ยวกับชีวิตของตนเอง โดยไม่ได้ใช้แบบวัดที่เน้นถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดความผูกพัน การวิจัยในครั้งต่อไปอาจพิจารณาถึงการวัดความผูกพันในเชิงองค์ประกอบหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดความผูกพันทางใจของนักศึกษา และเชื่อมโยงกับตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจจะเป็นสาเหตุ หรือผลลัพธ์ของความผูกพันนั้น

4. การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มนักศึกษาที่ออกกลางคัน พ้นสภาพ หรือลาออกจากมหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาสาเหตุของการออกจากมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจจะได้ผลที่แตกต่างไปจากกลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ทำให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา/สาเหตุของการออกจากมหาวิทยาลัย

5. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดแบบรายงานตน (self-report) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยแบบผสม (mixed method) หรือทำการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจะทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือหรือแม่นยำยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง อีกทั้งได้รับความอนุเคราะห์ ความร่วมมือและการสนับสนุนจากหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญของการวิจัย

References

- Aljohani, O. (2016). A comprehensive review of the major studies and theoretical models of student retention in higher education. *Higher Education Studies*, 6(2), 1-18.
- Ames, C., & Archer, J. (1998). Achievement goals in the classroom: Students' learning strategies and motivation processes. *Journal of Educational Psychology*, 80(3), 260-267.
- Baik, C., Larcombe, W., Brooker, A., Wyn, J., Allen, L., Brett, M., Field, R., & James, R. (2017). *Enhancing student mental wellbeing: A Handbook for academic educators* (online version). Retrieved from <http://www.nistudentwellbeing.edu.au>.
- Baker, R. W., & Siryk, B. (1984). Measuring adjustment to college. *Journal of Counseling Psychology*, 31(2), 179-189.
- Baker, R. W., & Siryk, B. (1989). *Student Adaptation to College Questionnaire Manual*. Los Angeles: Western Psychological Services.
- Bean, J. P. (1980). Dropouts and turnover: The synthesis and test of a causal model of student attrition. *Research in Higher Education*, 12, 155-187.
- Bean, J. P. (1982). Student attrition, intentions, and confidence: Interaction effects in a path model. *Research in Higher Education*, 17, 291-320.
- Bernardo, A. B., Galve-González, C., Núñez J. C., & Almeida, L. S. (2022). A path model of university dropout predictors: The role of satisfaction, the use of self-regulation learning strategies and students' engagement. *Sustainability*, 14 (3), 1057.
- Bunlaead, N. (2011). *The adjustment of the first year undergraduate students of faculty of science at Burapha University* (Study problem in B.Se. (Statistics)). Chonburi: Burapha University. [in Thai].
- Burns, E. C., Martin, A. J., & Collie, R. J. (2017). Understanding the role of adaptability and personal best (PB) goals in students' academic outcomes: A social cognitive perspective. *BJEP Monograph Series II*, 12, 111-143.
- Casanova, J. R., Cervero, A., Núñez, J. C.s, Almeida, L. S., & Bernardo, A. (2018). Factors that determine the persistence and dropout of university students. *Psicothema*, 30(4), 408-414.
- Chairak, S. (2013). *The adjustment problems of the first year students of Suranaree University of Technology* (Research report). Nakhon Ratchasima: Suranaree University of Technology. [in Thai].
- Chau, C., & Saravia, J. C. (2016). Does stress and university adjustment relate to health in Peru? *Journal of Behavior, Health & Social Issues*, 8(1), 9-17.
- Cliniciu, A. I. (2013). Adaptation and stress for the first year university students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 78, 718-722.
- Collie, R. J., Holliman, A. J., & Martin, A. J. (2017). Adaptability, engagement and academic achievement at university. *Educational Psychology*, 37(5), 632-647.
- Credé, M., & Niehorster, S. (2012). Adjustment to college as measured by the student adaptation to college questionnaire: A quantitative review of its structure and relationships with correlates and consequences. *Educational Psychology Review*, 24(1), 133-165.
- Datu, J. A. D., & King, R. B. (2018). Subjective well-being is reciprocally associated with academic engagement: A two-wave longitudinal study. *Journal of School Psychology*, 69, 100-110.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum Press.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1991). A motivational approach to self: Integration in personality. In R. Dienstbier (Ed.). *Nebraska symposium on motivation: Perspectives on motivation* (Vol. 38, pp. 237-288). Lincoln, NE: University of Nebraska Press.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-268.
- Deci, E. L., Vallerand, R. J., Pelletier, L. G., & Ryan, R. M. (1991). Motivation and Education: The Self-Determination Perspective. *Educational Psychologist*, 26(3-4), 325-346.

- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542–575.
- Diener, E. (2009). *The science of wellbeing: The collected works of Ed Diener*. New York: Springer.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49, 71-75.
- González Olivares, Á. L., Navarro, Ó., Sánchez-Verdejo, F. J., & Muelas, Á. (2020). Psychological Well-Being and Intrinsic Motivation: Relationship in Students Who Begin University Studies at the School of Education in Ciudad Real. *Frontiers in Psychology*, 11, 2054. Retrieved from <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2020.02054/full>.
- Haase, C. M., Poulin, M. J., & Heckhausen, J. (2012). Happiness as a motivator: Positive affect predicts primary control striving for career and educational goals. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 38(8), 1093-1104.
- Hardre, P. L., & Reeve, J. (2003). A motivational model of rural students' intentions to persist in, versus drop out of, high school. *Journal of Educational Psychology*, 95(2), 347–356.
- Holliman, A. J., Martin, A. J., & Collie, R. J. (2018). Adaptability, engagement, and degree completion: a longitudinal investigation of university students. *Educational Psychology*, 38(6), 785-799.
- Jongjaisurathum, S., Supparerkchaisakul, N., & Damsuwan, W. (2015). Self-Regulated Learning strategies of 21st century. *Journal of Behavioral Science for Development*, 7(1), 15-26. [in Thai].
- Kahn, J. H., & Nauta, M. M. (2001). Social-cognitive predictors of first-year college persistence: The importance of proximal assessment. *Research in Higher Education*, 42(6), 633–652.
- Khalkhali, V., Sharifi, R., & Nikyar, A. (2013). Students' intentions to persist in, versus dropout of high school: What self-determined motivation tells us about It? *International Online Journal of Educational Sciences*, 5(2), 282-290.
- Khampirat, B. (2013). *Strategies and management systems for student retention at Suranaree University of Technology* (Research report). Nakhon Ratchasima: Suranaree University of Technology. [in Thai].
- Kotera, Y., Taylor, E., Fido, D., Williams, D., & Tsuda-McCaie, F. (2021). Motivation of UK graduate students in education: self-compassion moderates' pathway from extrinsic motivation to intrinsic motivation. *Current Psychology*. Retrieved from <https://link.springer.com/article/10.1007/s12144-021-02301-6>.
- Martin, A. J., Nejad, H., Colmar, S., Liem, G. A. D., & Collie, R. J. (2015). The role of adaptability in promoting control and reducing failure dynamics: A mediation model. *Learning and Individual Differences*, 38, 36–43.
- Murtaugh, P.A., Burns, L.D., & Schuster, J. (1999). Predicting the retention of university students. *Research in Higher Education*, 40(3), 355-371.
- Pavot, W. G., & Diener, E. (1993). Review of the satisfaction with life scale. *Psychological Assessment*, 5, 164-172. Retrieved from <https://fetzer.org/sites/default/files/>.
- Petchprayoon, C., Lertratdechakul, C., & Pattanapakdee, N. (2011). Self-adjustment ability of first year students in public university. *The Journal of KMUTNB.*, 21(1), 157-166. [in Thai].
- Pisarik, C. T. (2009). Motivational orientation and burnout Among undergraduate college students. *College student journal*. 43(4), 1238-1252.
- Pittayapongsakorn, N. (2020). *What is the new normal of Thai education? When distance learning is not the answer*. Retrieved from <https://tdri.or.th/2020/05/desirable-new-normal-for-thailand-education/>. [in Thai].
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78.
- Ryan R. M., Plant R. W., & O'Malley, S. (1995). Initial motivations for alcohol treatments: relations with patient characteristics, treatment involvement and dropout. *Addict Behav*, 20(3), 279-297.
- Ryff, C. D., & Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719–727.

- Sahão, F. T., & Kienen, N. (2021). University student adaptation and mental health: A systematic review of literature. *Psicologia Escolar e Educacional*, 25(5), 1-13.
- Salami, S. O. (2010). Emotional intelligence, self-efficacy, psychological well-being and students attitudes: Implications for quality education. *European Journal of Education Studies*, 2(3), 247-257.
- Tangcharoen, S., Naiyapatana, O., & Tungprapa, T. (2019). Discriminant factors of students' persistence and dropout from regular program for undergraduate students at Rajamangala University of Technology in Bangkok. *Warasan Phuettikammasat*, 25(1), 62-81. [in Thai].
- Tinto, V. (1975). Dropout from higher education: A theoretical synthesis of recent research. *Review of Educational Research*, 45(1), 89-125.
- Tinto, V. (1993). *Leaving College: Rethinking the Causes and Cures of Student Attrition* (2nd ed.). Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Turashvili, T., & Japaridze, M. (2012). Psychological well-being and its relation to academic performance of students in Georgian context. *Problems of Education in the 21st Century*, 49, 73-80.
- Vallerand, R. J., Pelletier, L. G., Blais, M. R., Briere, N. M., Senécal, C., & Vallieres, E. F. (1992). The academic motivation scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Educational and Psychological Measurement*, 52(4), 1003-1017.
- Vallerand, R. J., Pelletier, L. G., Blais, M. R., Briere, N. M., Senécal, C., & Vallieres, E. F. (1993). On the assessment of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education: Evidence on the concurrent and construct validity of the Academic Motivation Scale. *Educational and Psychological Measurement*, 53(1), 159-172.
- Van der Zanden, P. J. A. C., Denessen, E., Cillessen, A. H. N. & Meijer, P.C. (2018). Domains and predictors of first-year student success: A systematic review. *Educational Research Review*, 23(1), 57-77.
- Widlund, A., Tuominen, H., & Korhonen, J. (2018). Academic well-being, mathematics performance, and educational aspirations in lower secondary education: Changes within a school year. *Frontiers in Psychology*, 9, 297.
- Yu, B., & Wright, E. (2016). Socio-cultural adaptation, academic adaptation and satisfaction of international higher degree research students in Australia. *Tertiary Education and Management*, 22(1), 49-64.
- Zhang, Q., & Tsai, W. (2023). Gratitude and psychological distress among first-year college students: The mediating roles of perceived social support and support provision. *Journal of Counseling Psychology*. Advance online publication.